

УДК 657.1

О. А. Подолянчук,
к. е. н., доцент, завідувачка кафедри обліку і оподаткування,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0234-8943>
В. А. Величко,
бакалавр 3-го року навчання, факультет обліку, фінансів та аудиту,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-8477-3363>

DOI: 10.32702/2306-6792.2024.4.130

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУТСОРСИНГ: СУТНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЛЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

O. Podolianchuk,
PhD in Economics, Associate Professor,
Head of the Department of Accounting and Taxation,
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia
V. Velychko,
Bachelor of the third year of study, Faculty of Accounting, Finance and Audit,
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia

ACCOUNTING OUTSOURCING: MEANING AND DEVELOPMENT PROSPECTS FOR SMALL BUSINESS

Досліджено наукові підходи до тлумачення сутності дефініції "аутсорсинг" та "бухгалтерський аутсорсинг". Виявлено проблему, що пов'язана з відсутністю нормативно-правового закріплення досліджуваних категорій. Проаналізовано обсяги реалізації послуг у сфері обліку й аудиту та податкового консультування за 2020—2022 роки та відзначено про зростання попиту на послуги бухгалтерського аутсорсингу. З'ясовано сутність та мету бухгалтерського аутсорсингу як однієї із форм організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Запропоновано власне визначення категорійного змісту досліджуваної дефініції: бухгалтерський аутсорсинг — це послуга щодо виконання функцій бухгалтерської служби із залученням компетентних зовнішніх фахівців на договірній основі. Опрацювання наукових публікацій дало можливість визначити фактори, які суттєво вплинули на розвиток і започаткування бухгалтерського аутсорсингу. Відзначено, що аутсорсингові компанії пропонують: ведення бухгалтерського обліку; бухгалтерське обслуговування; бухгалтерський супровід. Розкрито класифікацію бухгалтерського аутсорсингу за такими ознаками: за тривалістю надання; за обсягом переданих ділянок обліку; за способом співпраці між аутсорсинговою компанією та підприємством-замовником послуг; за обсягом виконаної аутсорсинговою компанією роботи; за територіальним розміщенням. Охарактеризовано переваги бухгалтерського аутсорсингу: економія часу і ресурсів; зниження витрат; експертна підтримка; швидкий доступ до інновацій; мінімізація ризиків; використання сучасних технологій; зростання прибутковості підприємства. Представлено недоліки для суб'єктів малого бізнесу: обмежений контроль; культурні та мовні різниці; втрата конфіденційності; комунікаційні проблеми; ризики безпеки; можливість виникнення додаткових витрат. Обґрунтовано перспективи застосування бухгалтерського аутсорсингу суб'єктами малого бізнесу.

It is noted that the modern economy requires fast and accurate accounting of economic processes from enterprises, but often accounting management can become a difficult task. This is especially observed in the activities of small and medium-sized enterprises, which need to spend resources on business development. Scientific approaches to the interpretation of the essence of the definition "outsourcing" and "accounting outsourcing" were studied. A problem related to the lack of legal consolidation of the researched categories was revealed. A proper definition of the categorical terminology is proposed: outsourcing is a service related to the performance of certain functions or processes at the enterprise by third-party specialists under the conditions of long-term civil legal relations; accounting outsourcing is a service for performing the functions of the accounting service with the involvement of competent external specialists on a contractual basis. The volumes of services in the field of accounting and auditing and tax consulting for 2020—2022

were analyzed and the growth in demand for accounting outsourcing services was noted. The essence and purpose of accounting outsourcing as one of the forms of organization of accounting at the enterprise is clarified. Studying scientific publications made it possible to determine the factors that significantly influenced the development and initiation of accounting outsourcing. It was noted that outsourcing companies offer: accounting; accounting service; accounting support. The classification of accounting outsourcing is disclosed according to the following characteristics: according to the duration of provision; by the volume of transferred accounting areas; according to the method of cooperation between the outsourcing company and the enterprise-customer of services; by the amount of work performed by the outsourcing company; by territorial location. The advantages of accounting outsourcing are characterized: saving time and resources; cost reduction; expert support; quick access to innovations; risk minimization; use of modern technologies; growth of the company's profitability. Disadvantages for small business entities are presented: limited control; cultural and linguistic differences; loss of privacy; communication problems; security risks; the possibility of additional costs. The prospects for the use of accounting outsourcing by small business entities are substantiated.

Ключові слова: аутсорсинг, бухгалтерський облік, бухгалтерський аутсорсинг, класифікація бухгалтерського аутсорсингу.

Key words: outsourcing, accounting, accounting outsourcing, classification of accounting outsourcing.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРИКЛАДНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Швидкі темпи розвитку світової економіки на сучасному етапі вимагають впровадження новітніх методів управління, що сприяють підвищенню ефективності та результативності господарської діяльності. Сучасні умови бізнесу ставлять перед компаніями великі вимоги щодо системи управління. В публікаціях науковців визначається один із сучасних інструментів управління — аутсорсинг, який стає досить актуальним у різних галузях. В цілому бухгалтерський аутсорсинг — це безпечна та ефективна стратегія, яка допомагає підприємствам сконцентруватися на своїх основних видах діяльності, передаючи частину бухгалтерської роботи або весь її об'єм досвідченій зовнішній компанії. Сутність бухгалтерського аутсорсингу полягає в тому, що бухгалтерські процеси, такі як ведення обліку та розрахунків, формування звітності, подання її до різних контролюючих і вищестоящих організацій, виконуються зовнішнім постачальником послуг. Це дозволяє підприємствам зосередитися на стратегічних питаннях розвитку, знизити витрати на штатні позиції та отримувати якісний бухгалтерський облік від професіоналів.

Перспективи розвитку бухгалтерського аутсорсингу виглядають досить обіцяючими. Завдяки використанню передових технологій, таких як штучний інтелект, автоматизація та хмарні рішення, професійні компанії можуть надавати більш точну та оперативну облікову

інформацію. Це значно підвищує якість її обробки та забезпечує надійність показників бухгалтерської звітності. Що стосується діяльності суб'єктів малого бізнесу, то можна відзначити про певні проблеми організації та ведення обліку. Тому вважаємо, що саме бухгалтерський аутсорсинг може стати інструментом покращення цієї ділянки в їх системі управління.

Бухгалтерський аутсорсинг — це практика передачі бухгалтерських функцій та обов'язків підприємства третім особам, які спеціалізуються у сфері бухгалтерії та фінансів. Цей підхід не тільки зменшує витрати підприємств на обслуговування внутрішнього бухгалтерського відділу, але й надає доступ до послуг професіоналів з багаторічним досвідом ведення обліку та експертною діяльністю. Тому, питання бухгалтерського аутсорсингу набувають актуальності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження наукових публікацій щодо змісту аутсорсингу та організації бухгалтерського обліку на засадах аутсорсингу свідчить про актуальність даної тематики.

Так, Крисак А.І. досліджено теоретичні аспекти управління аутсорсингом, обґрунтовано та узагальнено окремі підходи до змістовного наповнення аутсорсингу [2]. Кудіна О.М., Войтко В.В., Тирінов А.В. розкрили переваги та недоліки бухгалтерського аутсорсингу та охарактеризували фактори, які впливають на його ціну [3]. Пилипенко С.М., Банера Н.П., Гелей Л.О.

Таблиця 1. Підходи до тлумачення змісту "аутсорсингу"

Джерело	Тлумачення / Основна теза	Узагальнення
Економічний словник	заміна натурального господарства вибором компанією зовнішніх постачальників товарів і послуг, необхідних для виробництва власної продукції	Здійснення певних функцій, прав та обов'язків зовнішньою незалежною сторонньою організацією (аутсорсером)
Словник економіста та підприємця	виконання певних функцій і робіт шляхом залучення зовнішніх незалежних сторін на договірній основі	
Термінологічний словник	передавання на договірній основі іншим особам функцій на регулярній основі з метою оптимізації витрат і процесів	
Bloomberg Financial Glossary	купівля значної кількості проміжних компонентів у зовнішніх постачальників	
Random House Unabridged Dictionary	купівлю деталей продукту, що виробляються в іншому місці	
Deardorff's Glossary of International Economics	здійснення сторонньою організацією виробничої діяльності, яка раніше виконувалась у межах фірми або заводу-замовника; виготовлення матеріалів для процесу виробництва або перенесення частини цього процесу в інше місце, особливо в іншу країну; синонім терміна «дроблення»	
The American Heritage, Dictionary of the English Language, 4th edn	закупівля послуг чи продуктів, таких як деталі, що використовуються у виробництві автомобілів, у зовнішнього постачальника чи виробника з метою зниження витрат	

Джерело: [2].

охарактеризували доцільність аутсорсингу для малих, середніх та великих підприємств [5]. Ромашко О.М. та Шушакова І.К. доводять ефективність використання бухгалтерського аутсорсингу малими та середніми підприємствами. На думку авторів такі підприємства можуть передавати всі ділянки бухгалтерського обліку аутсорсеру [8; 10]. Серікова Т.М., Лагодієнко Н.В., Серіков Д.О. характеризують процедуру отримання послуги бухгалтерського аутсорсингу [9]. Ярємко І.О. виокремлює переваги бухгалтерського аутсорсингу та розкриває організаційні форми співпраці підприємства і аутсорсингової організації [11]. В наукових дослідженнях автора Подолянчук О.А. розкрито сутність аутсорсингу та обґрунтовано узагальнену класифікацію задля визначення ефективних способів співпраці аутсорсера та підприємства-замовника [12]. Також автором узагальнено переваги та недоліки бухгалтерського аутсорсингу для суб'єктів малого бізнесу аграрної сфери [6].

Попри велику кількість досліджень, усіма авторами висловлюється позиція щодо необхідності ґрунтовних досліджень у цьому напрямку, адже бухгалтерський аутсорсинг є інноваційним інструментом досягнення економічних переваг у діяльності підприємства.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою даної публікації є дослідження наукових підходів до змісту бухгалтерського аутсорсингу та обґрунтування доцільності його застосування в сфері діяльності суб'єктів малого бізнесу в сучасних умовах господарювання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасна економіка вимагає від підприємств швидкого й точного обліку господарських процесів, але часто управління бухгалтерією може стати складним завданням. Особливо це спостерігається у діяльності малих та середніх підприємств, які потребують витрат ресурсів на розвиток бізнесу.

Термін "аутсорсинг" часто перекладають з англійської мови "outsourcing" і тлумачиться як "використання чужих ресурсів". За різними визначеннями поняття "аутсорсинг" можна відзначити про різноплановість його дефініції (табл. 1).

В наукових публікаціях українських вчених та дослідників також по різному розкривається зміст категорії "аутсорсинг", що пов'язано із відсутністю його нормативно-правового закріплення (рис. 1).

Поняття аутсорсингу ще остаточно не утвердилось і тому пояснюється лише частково. Вітчизняні підприємства зазвичай звертаються до послуг аутсорсингу з метою зменшення витрат та вирішення певної проблемної ситуації. Прийняття рішення про використання аутсорсингу є складним, адже кожному керівнику притаманний скептицизм і недовіра до нового та незнайомого [12, с. 52].

Вважаємо, що аутсорсинг — це послуга щодо виконання певних функцій чи процесів на підприємстві сторонніми фахівцями на умовах довготривалих цивільно-правових відносин [12, с. 48].

Таким чином, аутсорсинг є угодою, в рамках якої замовник делегує певні завдання

Рис. 1. Трактуювання терміну "аутсорсинг"

Джерело: сформовано за [12, с. 47].

підряднику, такі як виконання частини виробничого процесу або повний виробничий процес, надання послуг щодо підбору персоналу та допоміжних функцій. Це тлумачення базується на Національному класифікаторі України "Класифікація видів економічної діяльності" ДК 009:2010 [4].

Про привабливість аутсорсингу свідчать статистичні дані, згідно яких Україна у 2020 році посіла 42 місце в глобальному рейтингу аутсорсингової привабливості (GlobalServices Location Index, GSLI), який включає 60 країн. За даними Міжнародної асоціації IAOP "The Global Outsourcing 100" у 2020 році більше 20 аутсорсингових компаній були включені до найкращих у світі постачальників аутсорсингових послуг [9, с. 309].

За дослідженнями науковців, в Україні нараховується близько 80% представників малого і середнього бізнесу, які вдаються до послуг бухгалтерського аутсорсингу. І якщо декілька років тому такими послугами в нашій країні користувалися, насамперед, представництва іноземних компаній, то сьогодні до послуг аутсорсерів усе частіше звертаються вітчизняні суб'єкти підприємницької діяльності. Насамперед це пояснюється чітким визначенням позитивних сторін залучення зовнішніх фахівців. Оскільки за їх допомогою підприємства можуть підтримувати позиції на ринку в умовах жорстокої конкуренції, зосереджуючись лише на основних стратегіях діяльності. Клієнти навіть можуть уникати штрафних санкцій, що пов'язані із порушеннями у сфері податків [8; 9, с. 309].

Таблиця 2. Обсяг реалізації послуг у сфері обліку й аудиту та питань оподаткування, тис. грн

Квартал	Роки		
	2020	2021	2022
1	2099804,2	2140604,4	3469076,6
2	1946913,3	2929474,3	2500169,1
3	1806673,4	2391108,0	3446915,0
4	2018460,4	2926432,9	3470717,3

Джерело: сформовано за [1].

зані із порушеннями у сфері податків [8; 9, с. 309].

Про зростання попиту на послуги бухгалтерського аутсорсингу свідчать статистичні дані (табл. 2).

Що ж таке бухгалтерський аутсорсинг? Варто відзначити, що в законодавчій базі і в наукових працях відсутні конкретні напрацювання. Одночасно, в Законі України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" визначено, що суб'єкти господарювання окрім самостійного ведення бухгалтерського обліку, мають можливість залучати спеціаліста з бухгалтерського обліку чи ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою [7]. Це означає, що бухгалтерський аутсорсинг є однією із форм організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

В дослідженнях науковців використовуються різні терміни при розкритті змісту бухгалтерського аутсорсингу — це "бухгалтерський аутсорсинг", "аутсорсинг бухгалтерії", "аут-

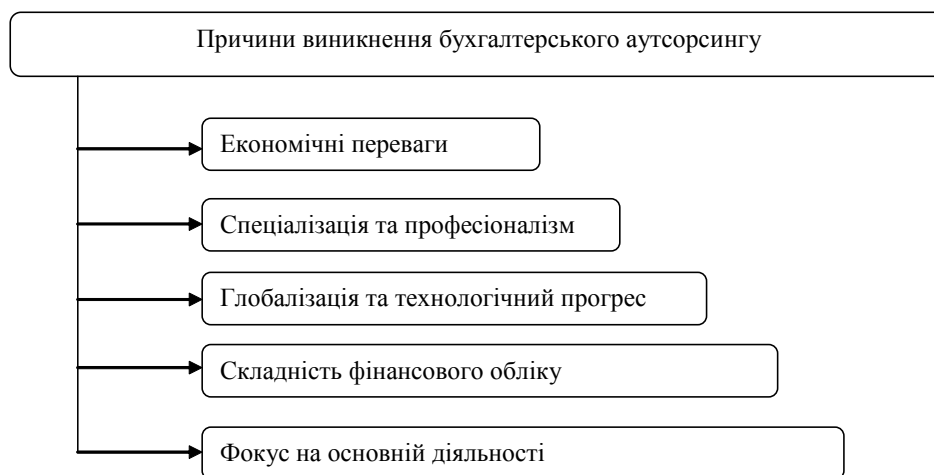

Рис. 2. Причини виникнення бухгалтерського аутсорсингу

Джерело: обґрунтовано авторами.

сорсинг бухгалтерських послуг", "бухгалтерський облік на умовах аутсорсингу", водночас зазначаючи, що аутсорсинг полягає в повній або частковій передачі функцій власної бухгалтерської служби зовнішній організації на договірних засадах. Проте, все частіше для позначення даного процесу використовується поняття "бухгалтерський аутсорсинг", яке підтримуємо і ми.

Об'єктивною є думка, що бухгалтерський аутсорсинг — це форма ведення бухгалтерського обліку, що передбачає передачу окремих або всіх бухгалтерських функцій і ризиків на аутсорсера, що забезпечить мінімізацію витрат і підвищення конкурентоспроможності за встановленою ціною протягом певного періоду часу [10, с. 333].

На наше переконання, бухгалтерський аутсорсинг — це послуга щодо виконання функцій бухгалтерської служби із залученням компетентних зовнішніх фахівців на договірній основі [6].

Сьогодні українські підприємства, щоб скоротити витрати на утримання внутрішньої бухгалтерської служби та отримати якісніше бухгалтерське обслуговування, дедалі частіше звертаються до аутсорсингових компаній. Висока якість послуг, що надаються аутсорсинговими компаніями, зумовлена тим, що працівники компанії — аутсорсери для якісного виконання покладених на них завдань постійно підвищують свою кваліфікацію, що дає їм змогу не тільки достовірно відображати факти господарської діяльності підприємства, але й знаходити резерви раціонального використання наявного у підприємства майна. Отже, підприємства можуть доручити виконання складних завдань більш компетентним фахівцям [5, с. 81].

Зміст досліджуваного бухгалтерського аутсорсингу полягає в тому, що зовнішня компанія (аутсорсер) бере на себе обов'язки та відповідальність щодо виконання функцій бухгалтерської служби на підприємстві замовнику. Перевагою бухгалтерського аутсорсингу також розглядається можливість залучення працівників управлінської структури до виконання інших видів діяльності на підприємстві [11].

Загалом аутсорсингові компанії можуть бути залучені до розроблення облікової політики, відновлення та ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності, оптимізації податкових платежів та інших відрахувань чи повністю взяти на себе весь бухгалтерський облік — обслуговування "під ключ", що власне є найпопулярнішою послугою бухгалтерського аутсорсингу та містить ведення бухгалтерського та податкового обліку, задачу звітності в усі органи контролю, роботу з клієнт-банком, контроль сплати всіх податкових зобов'язань, супровід перевірок, спілкування з органами контролю, архівування та зберігання документів тощо. Обсяг послуг, які надаються аутсорсинговою компанією, залежать від фінансової спроможності замовника [5, с. 81].

Аутсорсингові компанії пропонують: ведення бухгалтерського обліку; бухгалтерське обслуговування; бухгалтерський супровід.

Ведення бухгалтерського обліку позиціонується як послуга для малого та середнього бізнесу з метою оптимізації витрат на утримання бухгалтерської служби. Бухгалтерський облік розглядається як сервісна бізнес-функція, яку можна передати на аутсорсинг. Такий формат роботи доречний для новостворених підприємств та всіх, хто шукає можливість

підвищити якість обліку та оптимізувати витрати на утримання адміністративного апарату [3, с. 138].

Бухгалтерське обслуговування — це виконання окремих послуг, наприклад ведення кадрового обліку, постановки та відновлення бухгалтерського обліку [3, с. 138].

Бухгалтерський супровід — це повний комплекс послуг ведення бухгалтерського обліку для компаній, що зареєстровані в Україні. Це багаторівневий контроль бухобліку з мінімізацією впливу "людського фактору". А також підвищена відповідальність перед клієнтом за порядок у звітах і своєчасність їх подачі. При цьому значна економія на витратах в порівнянні з відділом бухгалтерії в структурі компанії [3, с. 138].

Опрацювання наукових публікацій дає можливість визначити фактори, які суттєво вплинули на розвиток і започаткування бухгалтерського аутсорсингу (рис. 2).

Саме бухгалтерський аутсорсинг, і його неімовірний потенціал перетворюється на реальні переваги для багатьох підприємств.

Бухгалтерський аутсорсинг надає підприємствам можливість знизити витрати на зарплату, соціальні виплати та інші витрати, пов'язані з підтриманням внутрішнього бухгалтерського відділу. Країни, що надають послуги бухгалтерського аутсорсингу, часто мають низькі операційні витрати та доступ до дешевої робочої сили. Це дозволяє ефективно використовувати ресурси і зосередитися на основних функціях бізнесу.

Багато компаній, які надають послуги бухгалтерського аутсорсингу, спеціалізуються в цій галузі і мають великий досвід у роботі з різними клієнтами. Це дозволяє їм забезпечити високу якість та ефективність своїх послуг. Це особливо корисно в тих випадках, коли компанії не мають власного персоналу з потрібними знаннями та навичками.

Завдяки зростанню міжнародних бізнес-операцій та технологічному прогресу, комунікаційні передачі стали простішими та швидшими. Це відкрило можливості для компаній надавати бухгалтерські послуги віддалено, незалежно від місцезнаходження клієнта.

Правові вимоги та стандарти бухгалтерського обліку зростають, що призводить до виникнення складностей для внутрішніх бухгалтерських відділів. Компанії, що спеціалізуються на бухгалтерському аутсорсингу, мають відповідний фаховий досвід та оновлену інформацію про правові вимоги, що допомагає їм виконувати завдання з бухгалтерського обліку надійно та точно.

Аутсорсинг дозволяє компаніям зосередитися на своїй основній діяльності та стратегічних завданнях. Вони можуть делегувати нестратегічні або загальні функції зовнішнім спеціалістам, тим самим забезпечуючи більш ефективне використання свого часу та ресурсів.

Всі ці фактори разом вплинули на розширення практики аутсорсингу і зростання його популярності у бізнес-середовищі. І загалом бухгалтерський аутсорсинг поступово став частиною глобального бізнес-середовища, допомагаючи компаніям зосередитись на своїх основних функціях та зменшити витрати.

На практиці бухгалтерський аутсорсинг може охоплювати часткове або повне делегування процесу ведення бухгалтерського обліку. До складу цих послуг входить, як правило, складання та подання фінансової публічної звітності, у яких акцент ставиться на проблематиці забезпечення релевантності інформації, що розглядається як гарантія якості ведення обліку. В теорії і на практиці бухгалтерський аутсорсинг розділяють на два види: ведення бухгалтерії повністю; виконання послуг з ведення окремих ділянок бухгалтерського обліку, наприклад облік доходів, розрахункових операцій, податків та ін. [11].

"Обслуговування під ключ" або ж ведення всієї бухгалтерії — популярний варіант аутсорсингу серед малих та середніх підприємств, оскільки кількість господарських операцій є незначною. Також за такого варіанту бухгалтерської служби, як окремого відділу, на підприємстві не передбачено. Натомість аутсорсер веде не тільки бухгалтерський облік, а й податковий, здає звітність в усі контролюючі органи та комунікує з ними, працює з клієнт-банком, супроводжує перевірки, зберігає та архівує документацію та ще й інші функції [8].

А от для великих підприємств, де обсяг господарських операцій немалий, а документообіг об'ємний, слід мати штатного працівника. Проте такі підприємства до часткового ведення бухгалтерського аутсорсингу звертаються з тієї причини, що, як правило, деякі ділянки обліку є найбільш трудомісткими або ж аутсорсер виконуватиме деякі не основні функції. Тому даний варіант аутсорсингу більше притаманний великим підприємствам [8].

У зв'язку із цим науковцями наводиться наступна за узагальненнями класифікаційна ха-

Таблиця 3. Класифікаційна характеристика бухгалтерського аутсорсингу

Ознака	Види за поданою ознакою
За тривалістю надання	короткотерміновий
	довготерміновий
За обсягом переданих ділянок обліку	повний
	частковий
За способом співпраці між аутсорсинговою компанією та підприємством-замовником послуг	дистанційний
	стаціонарний
За обсягом виконаної аутсорсинговою компанією роботи	стандартний
	розширений
За територіальним розміщенням	вітчизняний
	закордонний

Джерело: сформовано за [5, с. 82].

рактеристика бухгалтерського аутсорсингу (табл. 3).

Бухгалтерський аутсорсинг за тривалістю надання поділяють на короткотерміновий аутсорсинг, за якого період користування послугами аутсорсингової компанії становить менше одного року, і довготерміновий аутсорсинг, за якого період користування послугами аутсорсингової компанії — більше одного року [5, с. 82].

За обсягом переданих на аутсорсинг ділянок бухгалтерського обліку він буває частковий — ведення аутсорсинговою компанією однієї ділянки обліку, що підійде для великих фірм, де є штатний бухгалтер, а бухгалтераутсорсер може виконувати тільки деякі неосновні функції, і повний — ведення всього обліку підприємства, до якого вдаються невеликі підприємства, які не можуть дозволити собі штатного бухгалтера [5, с. 82].

Різновидом цієї класифікації є варіант взаємодії аутсорсингової компанії із замовником, котрий додатково передбачає існування моделей "зовнішній контролер" та "абонентське обслуговування". "Зовнішній контролер" передбачає, що аутсорсер перевіряє бухгалтерську документацію, аналізує роботу підприємства та дає висновок про те, як поліпшити його діяльність. У разі використання моделі "абонентське обслуговування" аутсорсер виступає консультантом, в основному, з питань нововведень. Допускаються і змішані варіанти співпраці аутсорсингової компанії та підприємства [5, с. 82].

Класифікація бухгалтерського аутсорсингу за способом співпраці між аутсорсинговою компанією та підприємством-замовником послуг передбачає дистанційний (спілкування за допомогою електронної пошти, телефонного зв'язку, соціальних мереж тощо) та стаціонарний (спілкування переважно особисто, але і за допомогою засобів комунікації) бухгалтерський аутсорсинг. Територіальне розташування аутсорсингової компанії визначає функціонування вітчизняного аутсорсингу, який існує в

межах держави, в якій знаходиться підприємство-замовник послуг, та закордонного аутсорсингу, який розміщується за межами країни-замовника аутсорсингових послуг [5, с. 82].

За обсягом виконаної аутсорсинговою компанією роботи розрізняють стандартний і розширений аутсорсинг. Стандартний варіант передбачає ведення бухгалтерського обліку та складання звітності на підставі наданих клієнтом первинних документів. При цьому бухгалтер аутсорсингової компанії не аналізує достовірність зазначеної у цих документах інформації. Для розширеного варіанта ведення бухгалтерського обліку характерний повний супровід клієнта: оформлення первинних документів, складання та подання звітності, ведення бухгалтерського та податкового обліку, оформлення внутрішніх документів. У разі вибору цього виду аутсорсингова компанія попередньо ознайомлюється з наданими їй документами [5, с. 82].

Багато підприємств обирають бухгалтерський аутсорсинг з різних причин, акцентуючи увагу на основних перевагах його застосування (рис. 3).

Бухгалтерський аутсорсинг дає можливість суб'єктам господарювання зосередитись на своїх головних діях, не витрачаючи час і зусилля на проведення рутинних бухгалтерських операцій. Це дозволяє зосередитись на стратегічних аспектах господарської діяльності та витратити менше часу на адміністративні завдання.

Використання зовнішнього постачальника бухгалтерських послуг може бути економічно вигіднішим, ніж утримування власного відділу бухгалтерії. Підприємства, особливо невеликі та середні, можуть заощаджувати гроші на заробітній платі, фізичному офісі, програмному забезпеченні та іншому обладнанні.

Бухгалтерські фірми, які надають послуги з аутсорсингу, є професіоналами в своїй галузі. Вони мають досвід і знання про бухгалтерські стандарти, податкові закони та інші вимоги. Це дозволяє підприємствам отримувати якісну та експертну підтримку з боку спеціалістів.

Рис. 3. Переваги бухгалтерського аутсорсингу для малого бізнесу

Джерело: обґрунтовано авторами.

Бухгалтерія має велике значення для правильної роботи будь-якого підприємства. Зовнішні постачальники бухгалтерських послуг забезпечують точність та дотримання вимог усіх відповідних правил і нормативів.

Аутсорсингові компанії, які надають послуги з аутсорсингу, завжди стежать за новими тенденціями та технологіями. Це дозволяє їм отримувати швидкий доступ до оновлень інструментів та програмного забезпечення, які полегшують бухгалтерські процеси.

При бухгалтерському аутсорсингу, підприємство переносить частину ризиків, пов'язаних з бухгалтерськими помилками і недоліками, на зовнішнього постачальника послуг. Це може зменшити вірогідність проблем з обліком.

Загалом, використання бухгалтерського аутсорсингу допомагає бізнесу зосередитись на стратегічних аспектах своєї діяльності, зни-

зити витрати та мати доступ до експертної бухгалтерської підтримки.

Використання бухгалтерського аутсорсингу в сфері малого бізнесу, може супроводжуватись певними недоліками (рис. 4).

При передачі даних третій стороні, існує ризик порушення конфіденційності. Неправильна обробка або незахищений обмін інформацією можуть призвести до витоку даних та може відбутися несанкціонований доступ до важливих показників і положень про підприємство.

При комунікації та взаємодії із зовнішніми аутсорсинговими компаніями можуть виникати проблеми з культурними та мовними бар'єрами. Різниця в часовій зоні та особливості часового характеру також можуть створити складнощі у комунікації та забезпеченні потрібної підтримки.

У разі, коли підприємство передає свою бухгалтерію на аутсорсинг, воно передає повну

Рис. 4. Недоліки використання бухгалтерського аутсорсингу для малого бізнесу

Джерело: обґрунтовано авторами.

Таблиця 4. Перспективи застосування бухгалтерського аутсорсингу суб'єктами малого бізнесу

Перспектива	Характеристика
Ефективність управління	Війна, яка триває призводить до відтоку кваліфікованих кадрів. Бухгалтерський аутсорсинг надає змогу отримувати доступ до послуг професійних бухгалтерів без необхідності їх найму задля забезпечення функцій системи управління підприємства.
Стратегічне планування та розвиток	Залучення надійного постачальника бухгалтерського аутсорсингу дозволяє підприємствам сконцентруватися на майбутніх стратегічних цілях розвитку.
Застосування сучасних інновацій	Розвиток інформаційних технологій та діджиталізація системи обліку робить бухгалтерський аутсорсинг більш доступним і раціональним у використанні.
Висока якість наданих послуг	Аутсорсингові компанії з довготривалим досвідом на ринку забезпечують надання послуг висококваліфікованими спеціалістами, які повсякденно підвищують свій професійний рівень знань в сфері обліку, оподаткування, контролю та права.
Зменшення витрат	Вартість послуг аутсорсингу значно нижче, ніж утримування бухгалтерської служби чи штатного бухгалтера. Застосування бухгалтерського аутсорсингу впливає на оптимізацію податкового навантаження підприємства, яке замовляє бухгалтерський аутсорсинг.

Джерело: обґрунтовано авторами.

відповідальність за ведення обліку та звітності третій стороні. Це може призвести до втрати контролю і недостатньої повноти інформації, так як у випадку допущення помилок у звітності, підприємство залежить від реакції аутсорсингової компанії.

Ведення бухгалтерського обліку бухгалтерією підприємства забезпечують виконання контрольної функції в повному об'ємі. А при використанні аутсорсингу контроль може бути обмеженим, оскільки аутсорсингова компанія здійснює повне або часткове ведення обліку.

Хоча бухгалтерський аутсорсинг може знизити витрати в деяких випадках, нерідко ефективно управління вимагає додаткових коштів. Передача даних, координація роботи і контроль можуть призвести до додаткових фінансових витрат.

Коли підприємство передає свої облікові дані сторонній компанії, існує ризик витоку конфіденційної інформації. Це може стати проблемою, особливо якщо підприємство має комерційну таємницю або ж інформація стосується управлінського обліку.

Незважаючи на те, що економічні умови продовжують змінюватися, значна кількість компаній продовжує розглядати можливість щодо застосування бухгалтерського аутсорсингу. У таблиці 4 розкрито перспективи застосування бухгалтерського аутсорсингу суб'єктами малого бізнесу.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Суб'єкти господарювання, в т.ч. і малого бізнесу, в умовах війни та глобальних економічних, екологічних, соціальних викликів про-

довжують безперервну діяльність задля перемоги. Зміни у сфері бізнесу зумовлюють бистрого реагування та адаптації до них. Тому бухгалтерський аутсорсинг стає унікальним інструментом забезпечення функціонування підприємства і виконання комплексу функцій системи управління. Бухгалтерський аутсорсинг є перспективним напрямком організації бухгалтерського обліку для суб'єктів малого бізнесу, оскільки вони зацікавлені в побудові якісної системи обліку та достовірності показників фінансової звітності. Проте, прийнявши рішення про його застосування необхідно зважити всі "за" і "проти" та з відповідальністю віднести до вибору аутсорсера. Перспективним напрямком подальших досліджень є: обґрунтування на законодавчому рівні змісту бухгалтерського аутсорсингу; розкриття спектру послуг бухгалтерського аутсорсингу; нормативне регулювання взаємовідносин між аутсорсером та підприємством; розробка рекомендацій щодо організаційно-методичних аспектів ведення бухгалтерського обліку на засадах аутсорсингу.

Література:

1. Економічна статистика. Економічна діяльність. Послуги. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 30.01.2024).
2. Крисак А. І., Крисак А. Ф. Управління аутсорсингом: теоретичні аспекти. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 53. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2636/2554> (дата звернення: 30.01.2024).
3. Кудіна О. М., Войтко В. В., Тирінов А. В. Аутсорсинг бухгалтерських послуг. Український журнал прикладної економіки. 2020. Т. 5, № 2. С. 135—141.

4. Національний класифікатор України "Класифікація видів економічної діяльності" ДК 009:2010: Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (дата звернення: 30.01.2024).

5. Пилипенко С. М., Банера Н. П., Гелей Л. О. Класифікація бухгалтерського аутсорсингу та доцільність його застосування в Україні. Науковий вісник НАТУ України. 2021. Т. 31, № 3, С. 80—84.

6. Подолянчук О. А. Аутсорсинг в системі обліку малих підприємств аграрного бізнесу. Збірник тез доповідей всеукр. наук. практ. конф. "Бухгалтерський облік, оподаткування та контроль в умовах міжнародної економічної інтеграції" (10 жовтня 2019 р.) / відп. ред. Є.В. Калюга. К.: НУБіП України, 2019. 343 с.

7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 30.01.2024).

8. Ромашко О. М., Шушакова І. А., Слободян А.О. Організація бухгалтерського аутсорсингу на підприємстві. Економіка та суспільство. 2021. Вип. 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/857/822> (дата звернення: 30.01.2024).

9. Серікова Т. М., Лагодієнко Н. В., Серіков Д. О. Сучасний стан та перспективи розвитку бухгалтерського аутсорсингу в Україні. Вісник Хмельницького національного університету. 2021. № 1. С. 308—312.

10. Шушакова І. К., Гринь А. Ю., Коломієць Д. В. Оцінка ефективності бухгалтерського аутсорсингу. Бізнес Інформ. 2021. № 11. С. 327—334.

11. Яремко І. Й., Гузандрова В. А. Аутсорсинг як інструмент ведення бухгалтерського обліку та його актуалізація в сучасних умовах. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1177/1134> (дата звернення: 30.01.2024).

12. Podolianchuk O. Outsourcing: semantics, types and forms. Colloquium-journal. 2021. № 2 (89). P. 46—54.

References:

1. State Statistics Service of Ukraine (2023), "Economic statistics. Economic activity. Services", available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 30.01.2024).

2. Krysak, A.I. and Krysak, A.F. (2023), "Management of outsourcing: theoretical aspects", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 53, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2636/2554> (Accessed 30.01.2024).

3. Kudina, O.M. Vojtko, V.V. and Tyrinov, A.V. (2020), "Accounting outsourcing", *Ukrains'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky*, vol. 5, no. 2, pp. 135—141.

4. State Committee for Technical Regulation and Consumer Policy (2010), "National Classifier of Ukraine "Classification of Types of Economic Activity"", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (Accessed 30.01.2024).

5. Pylypenko, S.M. Banera, N.P. and Helej, L.O. (2021), "Classification of accounting outsourcing and appropriateness of its application in Ukraine", *Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 31, no. 3, pp. 80—84.

6. Podolianchuk, O.A. (2019), "Outsourcing in the accounting system of small agrarian business enterprises", *Zbirnyk tez dopovidej vseukr. nauk. prakt. konf. "Bukhhalters'kyj oblik, opodatkuвання ta kontrol' v umovakh mizhnarodnoi ekonomichnoi intehtatsii"* [Collection of abstracts of reports of the All-Ukrainian scientific and practical conference "Accounting, taxation and control in the conditions of international economic integration"], NUBiP Ukrainy, Kyiv, Ukraine.

7. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (Accessed 30.01.2024).

8. Romashko, O.M. Shushakova, I.A. and Slobodian, A.O. (2021), "Organization of accounting outsourcing at the enterprise", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 32, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/857/822> (Accessed 30.01.2024).

9. Sierikova, T.M. Lahodiienko, N.V. and Sierikov, D.O. (2021), "Current state and prospects of accounting outsourcing development in Ukraine", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol.1, pp. 308—312.

10. Shushakova, I.K. Hryn', A.Yu. and Kolomiets', D.V. (2021), "Estimation of the accounting outsourcing efficiency", *Biznes Inform*, vol. 11, pp. 327—334.

11. Yaremko, I.J. and Huzandrova, V.A. (2022), "Outsourcing as a tool of accounting and its updating in modern conditions", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 37, available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1177/1134> (Accessed 30.01.2024).

12. Podolianchuk, O. (2021), "Outsourcing: semantics, types and forms", *Colloquium-journal*, vol. 2 (89), pp. 46—54.

Стаття надійшла до редакції 31.01.2024 р.